

Začetek bralne sezone z razstavo *Pot knjige*

Starting the Reading Season with the Exhibition
Pot knjige/A Book's Journey

Andreja Nagode Burger

Izveček

Na OŠ Komenda Moste so v šolsko leto 2021/2022 vstopili z JAK-ovo razstavo *Pot knjige*, po kateri so vodeno popeljali vse učence šole. Vodenje je šolska knjižničarka vsaki generaciji ustrezno prilagodila, da so učenci izvedeli za njihovo starostno skupino ustrezne informacije. Po ogledu so učenci svoje znanje utrdili z reševanjem pripravljenih učnih listov JAK-a. Septembrska vodenja po gostujoči razstavi so zaključili z obiskom avtorja razstave Žiga X Gombača, ki ga financira JAK skupaj z razstavo *Pot knjige*.

UDK 028.5

Ključne besede:

motivacija za branje,
knjižnično-informacijska
vzgoja, strip, *Pot knjige*,
srečanje z avtorjem

Keywords:

motivation to read, library
and information science
education, comic book, *Pot
knjige/A Book's Journey*,
meeting the author

Abstract

The Komenda Moste Elementary School introduced this school year with an exhibition organized by the Slovenian Book Agency (JAK RS), titled *Pot knjige/A Book's Journey*, of which all the students took a guided tour. The school librarian adapted the tour to each generation of students, so they could get the information that was appropriate for their age group. After the tour, the students consolidated their knowledge by filling out worksheets prepared by the Slovenian Book Agency. The September tours of the travelling exhibition concluded with a visit from the exhibition's author, Žiga X Gombač; the visit was funded by the Slovenian Book Agency, as well as the exhibition *Pot knjige/A Book's Journey*.

JAK RS je v sodelovanju z Bralnim društvom Slovenije (BDS) zasnoval in pripravil brošuro in plakate, ki nas vodijo po gostujoči razstavi POTI KNJIGE.

ZAČETEK BRALNE SEZONE 2021/2022 PRI STAREJŠIH UČENCIH OŠ KOMENDA MOSTE

Šolski knjižničarji pri motivaciji učencev za branje iščejo različne načine, kako se učencem približati – sodelujejo z učitelji, organizirajo dogodke v šolski knjižnici in v matičnih učilnicah. Pri tem si pomagajo z gradivi, s katerimi lahko učencem branje približamo posredno, z lastno iznajdljivostjo in kreativnostjo ter različnimi projekti. V trenutnih razmerah moramo upoštevati delo v »mehurčkih«, torej v vsakem oddelku posebej, in zato ne moremo organizirati srečanj z literarnimi ustvarjalci za cele generacije. Na OŠ Komenda Moste so septembra 2021 začeli bralno sezono pri učencih predmetne stopnje z vodenji po gostujoči razstavi Javne agencije za knjigo RS (v nadaljevanju JAK RS) z naslovom Pot knjige.

GOSTUJOČA RAZSTAVA POTI KNJIGE

JAK RS je v sodelovanju z Bralnim društvom Slovenije (BDS) zasnoval in pripravil brošuro in plakate, ki nas vodijo po gostujoči razstavi POTI KNJIGE. Pripravljena je na dvanajstih plakatih kot razstava, ki potuje po Sloveniji, in je brezplačno dostopna šolam, knjižnicam in drugim zainteresiranim ustanovam.

Prek stripa predstavi štiri posamezne tematske sklope nastajanja knjige:

- ROJSTVO KNJIGE, kjer je predstavljena vloga avtorja, založbe, tiska in e-knjige.
- KNJIGA SREČA BRALCA, kjer so izpostavljene razlike med knjigarno in knjižnico.
- ZALJUBIMO SE V KNJIGE, kjer so razložene promocija knjige in z njo povezane dejavnosti.
- V OBJEMU BESED, predstavitev možnosti, kje in kako lahko bralec sreča avtorja knjige, in zaključni del zgodbe, ko knjižni molj najde svoj novi dom.

Razstava Pot knjige je bila izdelana za spodbujanje, učenje in popularizacijo branja med mladimi v 1. in 2. vzgojno-izobraževalnem obdobju (VIO) osnovne šole, predstavitev poznavanja procesa nastanka knjige od avtorja do bralca, seznanjanje z ilustracijo in stripom kot posebne oblike knjižnega dela; spodbujanje e-založništva (dostopnost e-pub nosilca v e-knjižnici) in vključevanje in spodbujanje obiska avtorjev na šolah (spoznavanje z ustvarjalci/avtorji knjig). Ker je spomladi 2021 izšel 2. del stripa o knjižnem molju, smo se odločili gostujočo razstavo spet gostiti na šoli, tokrat pri starejših učencih.

Razstavo lahko 2 tedna gosti šola, ki glede tega kontaktira JAK RS. Skupaj z razstavo, ki jo je

Slika 1: Razstava Pot knjige

treba prevzeti v Ljubljani, gostitelji dobimo tudi učne liste, vezane na vsebino razstave, in obisk enega izmed avtorjev razstave, ilustratorja Davida Kranjčana ali pisatelja Žiga X Gombača. Po dogovoru in v okviru zmožnosti priložijo tudi stripa Pot knjige in Skrivnost izginulih črk.

POT KNJIGE V OŠ KOMENDA MOSTE

Razstavo smo prevzeli prvi šolski dan, 1. 9. 2021, in jo postavili v zgornjem šolskem hodniku, kjer so v 4 učilnicah nastanjeni učenci 6. razreda. Ker učenci svojih matičnih učilnic med poukom praviloma ne zapuščajo, je bil vsem oddelkom šole omogočen nemoten ogled razstave.

Pred prvimi vodenji smo razstavo opremili z dodatnimi informacijami, npr. pravila galerijskega bontona, smer ogleda in kratka predstavitve obeh avtorjev. V dogovoru z učitelji smo izdelali urnik obiskov razstave. Šolska knjižničarka je vsaki posamezni skupini učencev pripravila prilagojeno vodenje po razstavi. Pri tem je upoštevala starost učencev, učni načrt

Razstava Pot knjige je bila izdelana za spodbujanje, učenje in popularizacijo branja med mladimi v 1. in 2. vzgojno-izobraževalnem obdobju (VIO) osnovne šole.

Slika 2: Informacije o razstavi

knjižnično informacijsko znanje in predmeta, v okviru katerega je potekal obisk razstave.

Učenci prvega VIO so v preteklosti, ko je razstava že gostovala na naši šoli, že spoznali in/ali ponovili svoje znanje o avtorju (pisatelj, pesnik, ilustrator) in naslovu knjige. Učenci drugega VIO so tokrat spoznali in/ali ponovili pomene terminov avtor, rokopis, uredniki, prevajalec, ilustrator, lektor, tiskarna, založba, knjigarna, založniški katalog, spletna knjigar- na, knjižni sejmi, ugotovili so tudi, kje v knjigi so zbrani osnovni bibliografski podatki o viru – avtor, naslov, kraj, založba, letnica izida, zbirka, za zaključek so v knjigi našli in prepoznali kolofon. Učenci tretjega VIO so spoznali in/ali ponovili vse prej naštetu in še značilnosti, razlike in podobnosti knjižnice, založbe in knjigarne, spoznali so pojme avtorska pravica, citat, citiranje in povzemanje.

Najstarejše skupine učencev smo na razstavo povabili v dogovoru z učiteljicami slovenščine po prilagojenem vodenju za njihovo starost. Vsa vodenja po razstavi so bila vpisana v eAsistent kot ure knjižničnega informacijskega znanja, kjer je bila knjižničarka dodana kot druga učiteljica. Učiteljice slovenščine, med poukom katere je vodenje potekalo, so bile pri vodenju prisotne in so s knjižničarko sodelovale po potrebi, npr. so dopolnile razlago ali pa jo povezale z že obdelano snovjo.

OBISK AVTORJA ŽIGA X GOMBAČA

Dvotedenska vodenja po gostujoči razstavi smo zaključili s srečanjem s pisateljem Žigom X Gombačem. V sredo, 8. 9. 2021, na mednarodni dan pismenosti, so ga v šolski telovadnici pričakali šestošolci, razdeljeni na razredne mehurčke. Učenci preostalih razredov so pisateljev obisk lahko spremljali prek prenosa v živo. Na srečanju so bile prisotne tudi učiteljice slovenščine, ravnateljica in šolska knjižničarka.

Po uvodnem nagovoru šolske knjižničarke je avtor strip Pot knjige predstavil skozi oči avtorja in dokončno pridobil našo pozornost s pripovedovanjem o nadaljevanju stripa o knjižnem molju, o pravkar izdanem drugem delu – o skrivnostni dogodivščini, ko so izginile vse črke.

Učenci prek tovrstnih projektov spoznajo različne organizacije okrog nas in se naučijo ceniti drugačnost.

Pisatelj je v nadaljevanju nastopa predstavil svojo knjigo Belo in črno in še dve grajski dogodivščini – eno s težkimi železnimi vrati na ljubljanskem gradu in drugo z bližjega kamniškega gradu, pa tudi kakšno “lumpsterijo” smo slišali.

Druženje s pisateljem je bilo zelo zanimivo, saj se je gledalcem med nastopom nepovabljenar pridružila velika zelena kobilica, ki je, po avtorjevem pripovedovanju, zaljubljeno iskala našo Stelo iz 6. c. Med projekcijo ilustracij avtorjevih knjig so se skozi računalnik oglasili tudi Marsovci, ki so gledalce po avtorjevem mnenju želeli ugrabiti in prisluhniti njegovemu pripovedovanju.

Pisatelj je vse prisotne prepričal, da je knjiga fina in da se na vsakem belem nepopisanem listu lahko rodi odlična zgodba, kot denimo med samim nastopom, ko je avtor začel pripovedovati čisto novo zgodbo o razočaranemu ravnateljju, ki mu učiteljica računalništva Tina v pisarno pošlje štiri lumpe iz 6. c.

Srečanje z avtorjem je bilo poučno, zabavno in sproščeno, učenje in usvajanje novih znanj s pomočjo razstave je potekalo bolj sproščeno, zato si takšnih dogodkov in srečanj z ustvarjalci učenci želijo še več.

Učenci so o razstavi Pot knjiga in srečanju z avtorjem zapisali:

»Razstava mi je bila všeč, saj sem izvedela, kako se izdelujejo knjige. Najbolj sem si zapomnila, kako je bil knjižni molj vesel, ko je dobil svojo knjigo. Naučila sem se, da ti branje knjig zelo pomaga.«

Ela K., 6. r

»Zapomnil sem, kaj vse je potrebno storiti, preden knjiga izide. Meni se zdi najtežje delo lektorja, ker to ni stroj, ampak človek, in lahko kdaj kakšno napako v besedilu tudi spregleda. Zgodba razstave mi je bila všeč, ilustracije pa ne.«

David G., 6. r

»Spoznali smo knjižnega molja, ki nam je predstavil Pot knjige. Najprej si je molj izmislil zgodbo, jo zapisal in poiskal ilustratorja. Ko je bila knjiga končana, jo je nesel urednici. Ko je povedala, da je knjiga primerna za izdajo, so jo dali v pregled lektorju, da je popravil napake, sledilo je še tiskanje. Izdali so jo tudi v e-obliki, da jo lahko bereš na računalniku ali bralniku.«

Neli O., 6. r

»Obisk pisatelja mi je bil všeč, ker je bilo zanimivo in zabavno. Najboljše je bilo, ko si je izmišljeval zgodbo in je vanjo preselil tudi naše učiteljice.«

Manca R., 6. r

»Ugotovil sem, da pri izidu knjige sodeluje veliko ljudi, čeprav jih nikoli ne vidimo, npr. lektor, uredniki, oblikovalec, tiskar, knjigovez ...«

Domen P., 9. r

Slika 3: Srečanje z avtorjem

»Izvedela sem, kje najhitreje najdem vse podatke za navajanje virov in zakaj moramo vire sploh navajati.«

Špela B., 7. r

Sklenemo lahko, da lokalni (Križnikov pravljicni festival, Branje je iskanje, Kamniške pravljичne poti, Bralnice pod slamnikom, Narobe svet, Odprta knjiga itd.) in državni projekti (Bralna značka, Rastem s knjigo, Medgenera-

cijsko branje, Izmenjava knjižnih kazalk, Ana Frank, Jurčičevo leto, Plečnikovo leto itd.) lahko popestrijo dogajanje v šolski knjižnici ali na šoli, tudi med knjižničnim informacijskim znanjem. Z njihovo pomočjo lahko z minimalnimi finančnimi sredstvi ali pa celo brez njih obogatimo in medpredmetno povežemo vsebine, vključene v letne delovne načrte šolskih predmetov. Učenci prek tovrstnih projektov spoznajo različne organizacije okrog nas in se naučijo ceniti drugačnost. Vedno so veseli drugačnega podajanja znanja, sploh pa dogodkov, ki izstopajo iz šolske rutine. ●

Viri

Pot knjige. Pridobljeno 13. 9. 2021 s spletne strani <https://www.jakrs.si/bralna-kultura/pot-knjige>.

ANDREJA NAGODE BURGER, univ. dipl. bibl. in prof. slov. jezika, zaposlena na Osnovni šoli Komenda Moste

Naslov: Osnovna šola Komenda Moste, Glavarjeva cesta 37, 1218 Komenda
e-naslov: andreja.nburger@oskomenda-moste.si